

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Servori neînfrânate nu se primesc. Manuscrite nu se restituie.
 Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primesc în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Waas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Duka, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dawe; în Hamburg: A. Steiner.
 Prețul inserțiilor: o serie în ramond pe o colonă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LV.

„Gazeta” este în fă-care și.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atâtul abonamentelor cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 124.

Brașov, Vineri, 5 (17) Iunie

1892.

Brașov, 4 Iunie v.

În articolul publicat de foile ungurești din incidentul merge-rei deputației române la Viena, cari, ca de obicei în materie politică, sunt plini de venin în contra Românilor, s'a lansat cu intențiune o părere séu mai bine distă o insinuare machiavelică, contra căreia trebuie să luăm pozițiune hotărâtă.

Trebuie să o facem această cu atât mai virtos, cu cât, pe baza acelor insinuațiuni, vedem continuându-se și ađi în sinul nostru, din partea organului purtător al „nouelor principii” profesate de „noi conducători ai partidului național”, nenorocita tactică inaugurată în véra anului 1891, ce țintese a discredita înaintea opiniunii publice române pe toți acei bărbați independenți, cari n'au avut și n'au poftă de a îmbrățișa acele „principii nouă”.

Ne-cunoscându séu nevoindă a cunoște adevăratele pricină, cari au produs între Români deosebiri de vederi cu privire la modul de procedere în apărarea cauzei noastre, dușmanii românismului, au înfățișat în espunerile lor lucrul astfel, ca și când acei bărbați români, cari au fost de altă părere în afacerea memorandului, s'ar număra între bărbații „înțelepți” și „moderați”, cari ar fi gata a înscena împăcarea multă dorită de contele Szapary pe baza capitulațiunii înaintea atotputericiei șoviniste, și cari, din cauza această ar de dorul de a se lepăda de urgisita „politică de pasivitate” și de a îmbrățișa rolul „onorific” de mameluți ai guvernului unguresc.

Înțelegem tactica foilor maghiare. Totdeuna contrarii românismului au sperat, că în cele din urmă ne vor aduce prin asupriră și prigoniră nemilose acolo, ca să le dicem: „nu mai putem birui cu voi, ne dăm legăți!”

Nu înțelegem însă, cum o fôia română pôte lua, și respândi mai departe, de *bani bani*, ceea ce foile maghiare susțin, în speranța această, despre partea cea mai mare a fruntașilor neamului nostru.

Oră doră pôte fi spre folosul cauzei noastre și românismului decât cu intențiune se lătesce în publicul român suspiciunea, că acei bărbați, cari în afacererea memorandului n'au fost de părerea celor ce au cerut prezentarea lui fără de amânare, ar fi politicesc compromiși, ca stând în conivență cu asupritorii noștri?

Trebuie să ne stăpănim și să ne mărginim decamdată a atrage atențiunea Românilor de bună sêmțu asupra acestei întrebări de-o importanță actuală foarte gravă pentru noi.

Totodată îi conjurăm să judece, decât în vremuri atât de grele pôte fi folositorul cauzei noastre și bune înțelegeri din sinul

nostru, de a ațita ura între frați, întrebunțându arma suspiciunii— cea mai detestabilă dintre toate— și încă pe temeiul afirmărilor acelor foi dușmane, cari emulază una cu alta în a denatura adevărul, în mod tendențios, pentru scopurile politice lor.

Dacă adevărate ar fi cele ce se scriu în foile maghiare despre Români „moderați”, cari n'au mers la Viena cu preinșii „ultraști”, atunci ar trebui să fiă adevărată și afirmarea lor, că cei ce au mers cu deputația nu sunt decât nisce „adunături”, nisce „ființe perverse” și „comune”.

Arma suspiciunii e dér cu două tășuri — se și însemne bine această cei ce o folosesc contra fraților cu-o ușurință atât de condamnabilă!

Fapte și argumente clare și obiective trebuie să vorbescă în discușiunile dintre frați, érá nu patima.

Fiindcă cu foile maghiare nu putem discuta obiectiv, le declarăm categoric, că se înșelă amar dacă cred, că s'a produs vre-o schimbare în sinul Românilor din aceste țări în ce privește postulatele și aspirațiunile lor naționale.

Din contră, suntem de firma credință, că tocmai pățaniile cu memorandul vor contribui a întări principiile luptei noastre. Divergențele dintre noi le vor sciaplana noi înși-ne, érin apărarea existenței noastre naționale dușmanii noștri, fiă si-gur, ne vor găsi una și nedespărțiți!

Memorandul*

(Urmare.)

Legea pentru egala îndreptărire, §. 26, cuprinde următoarele dispozițiuni: „A magyarintézetek és egyletek nyelvét az alapszóközlő határozatok meg”. Ni-se confirmă dreptul de a ne pute înființa noi, de confesiuni ori ca reuniuni, școlele noastre, și de a determina limba în ele. Chiar și pentru școlele populare ni-se găsește însă pe ici pe colo câte o vină, pentru-ca guvernul să aibă pretextul de a le prefăce în școle comunale, pentru care guvernul pôte mai ușor să împună învățătorii maghiari și limba maghiară. În vederea aceluiași scop se înființază în comunele mixte școle comunale, și Români, cari au școlele lor confesionale, sunt siliți de puterea publică a statului a contribui pentru înființarea și întreținerea școlei comunale, pentru-ca să renunțe în cele din urmă de a mai susține și școlele lor confesionale.

La Arad și la Caransebeș Români au stăruiți în mai multe rânduri, să li-se dea autorisațiunea de a înființa din propria lor avere câte un gimnasiu; guvernul a refuzat autorisațiunea sub pretextul de nimic și cu invederata intențiune de a sili pe Români să și trimită copiii numai la școle maghiare, unde preocuparea de căpeteniă a învățătorilor nu e dezvoltarea culturală, ci

*) A se vedé N-rii 122 și 123 ai „Gaz. Transilv.”.

propagarea limbii maghiare și a spiritului maghiar.

Pentru-ca să pôte propaga același spirit, chiar și din școlele confesionale autoritățile școlare ale statului și cele administrative protegă și susțin în școlele populare ale confesiunilor învățătorii destituiți de autoritățile școlare confesionale, pentru abateri grave, decât ei se disting pentru zelul lor în propagarea limbii maghiare. Spre a înlesni protegierea acestor elemente, s'a emis chiar o ordonanță ministerială, prin care se interzice destituirea unor asemenea învățători fără de învoirea prealabilă a ministerului. Astfel se exprimă de fapt dreptul disciplinar al autorităților bisericesci autonome, și li-se dă autorităților politice o putere discreționară în ceea ce privește școlele confesionale.

În vederea aceluiași scop se atacă averile fundamentale grănițarești, cum sunt ale Năsăudienilor, ale Bănățenilor și ale celor din Făgăraș. Rescrip-tul emis de ministrul de culte sub nr. 31.507/1886 la adresa comitetului suprimării cu privire la statutele de manipulare a fondurilor grănițarești la regimentul II. de Năsăud, e în contradicere vedită cu documentele date de Maiestatea Văstră la 20 Ianuarie 1851, când acel regiment s'a desființat, precum și Autograful dela 22 August 1861 al Maiestății Văstre, prin care acele fonduri au fost recunoscute ca averi exclusiv grănițarești, fiind donate grănițerilor, cari se aflau scriși în condica militară „Grenzgemeinde”.

Proprietarii fondurilor și-au făcut conform tenorii acestor documente instrumentele de manipulare, cari érași au fost aprobate de Maiestatea Văstră la 23 Martie 1871, și pe aceste baze ale dreptului de proprietate, recunoscut de Maiestatea Văstră, s'au folosit grănițerii de averile lor până în anul 1885, când guvernul a numit comisarul ministerial pentru administrarea acelor averi, cari astfel au fost luate pe cale politică din mâinile proprietarilor. Dela 1885 încôce averile sunt administrate de guvern prin comisarul séu, care a pus la cale facerea altor statute. Aceste, făcute în conformitate cu documentele mai sus amintite, au fost în trei rânduri respinse de guvern. Desconsiderându drepturile acordate de Maiestatea Văstră grănițerilor, guvernul impune o formă de statute, prin cari averile grănițerilor devin averi comunale. Executându acest plan, guvernul, prin o dispozițiune nedreptă și ilegală, a înstrăinat acele averi dela grănițerii, cari le-au primit drept plată pentru alipirea lor către Tron și rara lor abnegațiune patriotică, și le-a dat în folosirea tuturor veneticiilor lor, cari s'au aședat, ori se vor aședa de aici înainte în fostele comune grănițarești.

Ér această pentru-ca autoritățile politice să aibă putere discreționară asupra școlelor susținute din fondurile grănițarești și mai ales asupra gimnasiului din Năsăud, pentru care și-a rezervat ministerul a hotări limba de propunere contra literilor fundamentale.

Acceași procedere s'a inaugurat și pentru-ca fondurile grănițerilor bănățeni să fiă înstrăinate dela adevărații

lor propriari și folosite pentru scopuri de maghiarisare.

Ba spre cea mai adencă intristare a credincioșilor, chiar și ajutorul de stat acordat de Maiestatea Văstră bisericii române greco orientale pentru subvențiunea preoților séraci, e întrebunțat ađi de guvern spre aceleași scopuri. Cu toate protestările sinodului și ale congresului bisericesc, guvernul și-a însușit dreptul de a distribui el prin autorități politice și fără de consultarea autorităților bisericesci, acele subvențiuni, ca și când ele ar fi un fond de dispozițiune pentru recompensarea serviciilor politice făcute de preoții greco-orientali. Tocmai de aceea, deși în urma nr. 11.300, guvernul e atât de compromis între, încât el n'a putut încă să găsească destui preoți români gata de a primi acest premiu, pentru ca să o pôte distribui întregă.

Maiestatea Văstră!

Români și-au păstrat naționalitatea în cele mai grele timpuri și o vor păstra și în luptă cu actualul sistem de guvernament. Lupta această însă îi oprime în dezvoltarea lor firască, îi umple de amărăciune și înstrăinează din ce în ce mai mult de concetățenii lor maghiari, cari seduși și preocupați de idealuri nerealisabile, au perdut simțământul comunității de interese, care leagă pe poporele adunate sub ocrotirea Maiestății Văstre, și risipesc puterile statului în zadarnice opintiri, pentru anihilarea a tot ce nu e maghiar în statul ungar. A fost și este o datorie cetățenescă să protestăm contra acestor opintiri, și avem conștiința de a ne fi făcută în toate împregurările datoria această: nouă Românilor nu ni-se pôte face imputarea, că am încurajat guvernul în mersul lui spre povirnișul, în care se află, tăcându atunci, când datoria noastră era să ne ridicăm glasul.

Guvernul însă a luat cele mai aspre măsuri, pentru ca glasul nostru să fie înăbușit, ori cel puțin să nu străbată.

E. Legea de presă a fost croită anume în vederea acestui scop.

De ôre-ce în Transilvania Români sunt în majoritate precumpenitoare, guvernul a ținut să aibă pentru Transilvania o mai liberă dispunere în ceea ce privește presa, pentru ca să pôte înbuși cu mai multă înlesnire exprimare convingerilor.

Transilvania are dér nu numai deosebită lege electorală, ci totodată o deosebită lege de presă, mai aspră contrară liberalismului.

Prin această lege guvernul a dat procurorilor putere discreționară de a urmări fără de nici un risc pressa română și de a réprima ori și ce exprimare a convingerilor neîmpărțite de guvern.

Pentru ca să fiă sigură în toate împrejurările de succes, guvernul și-a servat să compună juriile prin orănanțe ministeriale în orașe cu populațiune maghiară. Astfel juriul din biu, care nu se simțise îndemnat să nuna verdictele dorite de guvern, s'au constătotuși la Cluș și la Mureș Oșorheir rații sunt Maghiari și astfel fautasiă

diarele române, judecatori în propria lor cauză.

Pe când d'ér în totu decursul celor 25 ani de guvernare constituțională un singur diar politic maghiar n'a fost trasă la răspundere pentru combaterea guvernului, ori pentru turburarea buneii înțelegeri între poporele conlocuitoare, deși diarele maghiare sunt d'încoace pline de cele mai violente atacuri, diarele române în decursul aceluiași timp au fost mereu trase înaintea juriului, care n'a lipsit a pronunța verdictul de condamnare. Astfel diarele românesce „Federațiunea“, „Albina“, „Observatorul“, „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“, „Romänische Revue“, au fost trase în judecată și condamnate fiă pentru-oă au desaprobatu procederi ilegale, fiă pentru oă au reproduș și combatutu articole nepatriotice din diare maghiare. Ba 'i s'a făcutu procesu de presă până chiar și unei persoane apărate prin imunitate de deputat, pentru unu manifestu cătră alegătorii săi, care nu conține, decâtu cea mai fidelă exprimare a îngrijirilor patriotice, împărțite de toți Români.

Intr'unu singur anu, 1888, s'au pertractatu 7 deosebite procese contra diarelor române, și autorii, ori redactorii au fostu osândiți la pedepse grele, pentru-oă au avutu curagiulu civicu de a exprima convingerile Romänilor în ceea ce priveșce grava situațiune a țerii.

Pentru reproducerea și desaprobarrea unui articolu, prin care unu diar maghiar propaga cultulu kossuth-ist, unu redactoru alu „Tribunei“ a fostu condamnatu la unu anu de d'ile închisore și diarul la amendă grea. Altu redactoru alu aceluiaș diar a fostu condamnatu la aceeași pedepsă pentru exprimarea aderării la manifestulu deputatului Traianu Doda, generalu c.r. în pensiune. Generalulu Doda elu însuși a fostu condamnatu pentru același manifestu la închisore de doi ani, precum și la o mare amendă în bani, și numai grația Prea înaltă a Majestății Vostre ascutitu de prigoniri pe bătrânulu încărunitu în merite, pentru patriă și tron.

Prigonirile însă n'au pututu să-i oprască pe Români de a-și face datoria patriotică, și astfel în anul 1890 a urmatu o nouă seriă de procese de presă, pornite contra diarelor române. De astă-dată mai mulți diariști români au fostu condamnați, între cari unu corespondentulu alu „Tribunei“ chiar la închisore de unu anu și jumătate, pentru că a desaprobatu cultulu kossuth-ist alu diarelor maghiare.

Și la nici o ocașiune nu s'a manifestat, ca în aceste procese de presă, tendența de a preface statulu poliglotu ungaru într'unul naționalu maghiar. Procurorii regesci, chiămați a interveni pentru respectarea legilor, nu s'au sfiit a cere, ca jurații să nu-și formeze convingerea după cele d'ise în articolii incriminați, ci să cetască printre rânduri, ori să nu judece conformu dreptății și după legile în vigore, ci potrivit cu sentimentele lor de adevărați Maghiari. Ba în fața tribunalului regescu din Clușiu, în fața juriului de presă, în fața unui numerosu publicu, procurorul regescu adresat acusatulu apostrofa, că de totamentulu cătră persoana Monarchului nu e încă patriotismu, și a insultat în cei mai nevrednici termini glorioasa decorațiune acordată de Majestatea Vostre grănițerilor dela Năsăud: „Für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue 1848—1849“, — declarându, că faptele, prin cari Români au meritatu acea decorațiune, sunt o neștersă pată de rușne pentru poporul român.

În Ungaria de astădi, Majestatea noastră, păstrarea tradițiilor noastre justice, alipirea cătră monarchia și pe nici o neam sunt crime politice cu asprime, și nimic mai procesele de presă intentate arelor române nu dovedesce,

că guvernulu a scintu tot-d'auna, și scie și astădi, cătu de generală și de adăncă e nemulțumirea Romänilor, d'ér n'a voitü să ție semă de ea, n'a ținutu să restabileșcă pacea și buna înțelegere, ci a cređutu, că este bine și potrivit cu interesele de rassă ale poporului maghiar, ca să facă tôte opintirile spre a nu lăsa să se manifesteze nemulțumirea.

F. Politica agrară a guvernului a fostu condusă și ea în vederea acestui scopu.

Țiind seamă de importanța relațiilor agrare, pentru întreaga dezvoltare socială, și voind a asigura pacifica lucrare a marilor masse de agricultori, Majestatea Vostre v'ați înduratü Prea grațiosu a lua în patentele dela 1853 și 1854 unu șir de dispozițiuni favorabile foștilor iobagi.

Esplicări și reesplicări ale acestor patente, precum și ale legilor aduse în cauza acăsta, au favorisat în practica judecătoreșcă elementulu posesoratulu contra intereselor și dreptului neîndoiș alu populațiunii rurale până la marginea insuportabilității. Numeroase comune române au făcutu din cauza acăsta plângeri la Inaltulu Tronu alu Majestății Vostre; érá juriconsulții români au adresatü dietei în anul 1880 unu memoriu, contra proiectulu de lege prezentatü de guvern în materiă agrară, care a fostu ridicatü cu tôte aceste la valöre de lege, ca art. XLV. din anul 1880.

Ne mărginimü d'ér aici a aduce la cunoscința Majestății Vostre, că și astădi, 44 ani după ștergerea robotelor, referințele urbariale ale statulu stau în mare parte neresolvate și o numărösă seriă de procese între foști posesori și iobagi sunt în curgere, îngreunându, ba împedcându chiar mersulu dezvoltării economice, de-ore-ce Romänulu nu șcie, decât cumva i-se va lua dreptulu de proprietate, câștigatü cu sudoarea muncii lui și a prestațiunilor seculare.

Er despre parțialitatea judecătorilor în cauzele urbariale luămü dreptu doveđi numărösele procese, pe cari le-amü perđutu față cu proprietarii feudali, ori față cu erarul.

Poporul român, precum și bisericile și comunele românesce mai multu încă au avutu să simță parțialitatea judecătorilor în afacerile segregatiionale de comasare și în cele de limitare, cari sunt puse la cale anume spre a lua dela Români o parte cătu se pöte de mare din ceea ce au în virtutea patentelor imperiale.

În cauzele de segregare justiția maghiară nu le dă foștilor urbarialiști competența ce li-se cuvine în virtutea patentelor și a legilor urbariale, ci după procese trăgădate decü de ani abia jumătate, ori chiar a patra din ceea ce li-se cuvine conformu dreptulu de folosire ce le-au avutu, ca răsplată pentru prestațiunile urbariale. În cele mai multe comune ei sunt lipsiți și de acestu dreptu, cu tôte că-lu documenteză.

În multe comune proprietarul, după anul 1848, a exclusu cu volnicie pe foști iobagi dela dreptulu de lem-năritü și pășunăritü, încätü aceștia au fostu siliți să pornescă procese de segregare. Aceste procese au fostu trăgădate de tribunale câte 20 și 30 ani și au costatü mii de fiorini; după ce însă tribunalele au trebuit să recunoscă dreptulu foștilor iobagi, prin sentență validă, posesorii violatori n'au fostu condamnați și la despăgubire, deși dreptulu civil obligă pe toți violatorii de dreptu la restituirea cheltuelilor de procesu, pe cari le causează.

O mai invederatä dovadă de reavoință față cu poporul român este, că acolo, unde segregările pădurilor și ale pășunilor s'au făcutu între erari, ca proprietari, și între Români, ca foști iobagi, guvernulu dispune prin oficialii săi, ca folosirea pădurilor să nu 'i se dea nici pe bani poporului român din localitate, ci să fiă vëndutä altora. Astfelu

mai alesu în munții Transilvaniei, unde poporul de secolü s'a susținutu diu präsirea de vite și din negoțulu de lemne, Români abia se mai potü hrăni, de-ore-ce prin sentențele date de tribunale în cauzele de segregatiune, nu li-s'a datü întinderea de teritorü potrivit cu dreptulu de folosire, ce-lu aveau ab antiquo. Anume în Munții-Apusei ai Transilvaniei, starea poporului e d'ér atätü de grea, încätü mare parte a populațiunii e mereu pe cale de emigrare.

Din tôte aceste ese invederatü la iveală, că guvernulu lucröză cu planü și cu premeditare, ca să le facă Romänilor viața nesuferită în țera lor și să trecă la alții averile agonisite de densus.

Cu ocașiunea despăgubirii regalilor, de exemplu, guvernulu a dispus, ca sumele, cari în sensulu legilor vechi li-se cuveniau pe cele trei luni cantonale, dela 1 Octomvrie până la 1 Ianuarie, foștilor iobagi, să nu se dee în mânilor și să nu se distribue între densus, ci să rămănă avere comună, unu capitalu, din ale căru procente să se acopere o parte din cheltuelile comunei. S'a luatü d'ér o dispozițiune legală, ca din veniturile unei proprietăți câștigate prin seculară slujbă iobăgească, să se împărțesacă, pe nedreptu, și toți veneticii din comună, precum și proprietarii, cari au primitü la rëndulu lor despăgubirea pentru drepturile, ce le avuseră. Aceeasi procedere, ca și față cu averile grănițeresce.

Pentru-ca Români, în greaua situațiune, ce li s'a creatü, să nu se pötă ajuta nici ei între ei, guvernulu și legislațiunea maghiară nici până adü, după o viață constituțională de 25 ani, n'au cređutu de cuviință a crea o lege privitoare la reuniuni și întruniri publice, ci a rămasü, ca guvernulu să ia în privința acăsta dispozițiunile lui potrivit cu cerințele politice maghiare militante. Astădiu sub pretexte de nimic guvernulu a refusatü Romänilor încuviințarea cerutä de densus spre a înființa reuniuni agricole, ori culturale. Ba chiar femeilor române li-s'a interđisü întrunirea în reuniune pur culturală. În același timp reuniuni de maghiarizare, decü asociațiuni cu celü mai agresivü scopu, s'au organizatü și lucröză sub protecțiunea autorităților publice și întreținü lupta de rassă între deosebitele popore ale țerii.

Majestate! Noi Români nu dorimü decât să putemü trăi în unu înțelegere cu toți concetățenii noștri și să putemü urma în pace lucrarea noastră culturală și economică. Pötruși de conscința trăiniciei și a incoruptibilității nemăului nostru, noi amü ride de silințele zăcărnice, pe cari guvernulu țerii noastre și societatea maghiară, încuragiată de densus, și-le dau spre a ne duce la decădență culturală și economică, pentru-ca să ne facă accesibili pentru renegarea națională.

Acțiunea guvernului însuși și a societății maghiare produce în modu firescu o reacțiune, care se manifestă în tôte sferile vieții și astfelu atätü monarchia, cătu și patria noastră mai răstrinsă e ținută în continuă frământare.

Suntemü chibzuiți, Majestatea Vostre, suntemü iubitori de ordine, leali și îndelungü răbdători, d'ér suntemü ömeni și nu se pöte să rămănemü neatinsi, când în fiesce-care d'isuntemü provocați, insultați fără de sfielă, loviți în interesele noastre culturale și în cele economice, amenințați în esitența noastră națională.

Dovadă despre acăsta amenințare re discursulu, cu care președintele a deschisü în anul 1883 „Reuniunea maghiară de cultură din Clușiu“, ședința de constituire.

Dovadă încă mai invederatä sun, că cele 25 puncte de comisiunea de organizare a reuniunilor culturale maghiare, cin care se dă fără de încungiurü pe fața scopulu de-a maghiariza totü ceea-ce e român și maghiarü în statulu ungaru. Văđer idü reacțiunea produsă de acăsta manifestațiune nechibsuită la celelalte

tăți, autorii acelorü punete și-au datü, ce-i dreptu, silința de a ascunde tendențele reuniunilor prin esplicări și reesplicări; în practica vieții însă s'a doveditü cu prisosü adevărulu, că în deosebi reuniunea maghiară de cultură din Transilvania a fostu înființată și e condusă cu scopulu, ca aici în Transilvania elementulu maghiarü, spriginitu de guvern și de Maghiarii din Ungaria proprie, să absorbă incetulu cu incetulu pe Români și pe Germani în corpulu națiunii maghiare; ér celelalte reuniuni din Ungaria au să lucreze pentru absorbirea Romänilor, Slavilor și Germanilor de acolo.

Dovadă practică e înființarea de școle maghiare în comune cu populațiune curatü romănu, cum suntü Rodna, Buciumă ș. a., unde nu erau reclamate de nici o trebuință, deorece acele comune aveau școlele lor confesionale conforme cu prescrierile învățământului.

Dovadă faptulu, că sub pretextulu, oă o mare parte a elementulu maghiarü din Transilvania s'a românisatü, se lucröză cu violență pentru remaghiarizarea multor sate române, căroru li-se impune renegarea.

Dovadă, în sfirșitu, discursulu rostitü de președintele consiliului de ministri la 7 Februarie 1892, la Timișoara, în fața alegătorilor săi, căroru le d'ise:

„Nézetem szerint a hazában lakó itégen ajku nemzetiségék assimilására és megnyugtására legheylesobb út az, ha a törvényhozás oly intézkedéseket létesít és a kormány oly módon hajlja végre, hogy a különböző nemzetiségelhez tartozó honpolgárok ez intézkemények ottalma alatt jól érzéské mogukat. Tegyük meg mindent az ország és annak egyesrészei gyarapodására. Legyen jó, olesó és igazságos közigazgatás és igazságos szolgáltatás, mert ezek segítségével fog minden erőszak nélkül megoldatni a nemzetiségi kérdés, — és ezért ebben a kérdésben ezen utat szándékozik követni a kormány“.

Președintele consiliului de ministri consideră decü ca străine tôte limbile afară de cea maghiară și nu caută în viața statulu de cătu celü mai potrivit modu pentru asimilarea cetățenilor ce vorbescü în acele limbi străine. În vederea acăstei asimilări au să fiă create și executate legile, pentru-ca să se obțină mulțumirea indiviđilor, ér nu a individualităților naționale, cari au să fiă ignorate.

Se pöte öre, ca să nu se revölte în Români conscința națională, când ei se vedü tratați, chiar de șeful guvernului, ca străini și considerați numai dreptü materialu de asimilare pentru sporirea poporului maghiarü!

Incuragiați de guvernü și ajutați în în tôte întreprinderile lor de asimilare, concetățenii noștri au devenitü incetulu cu incetulu atätü de îndrăsneți și de intoleranți, încätü nu mai potü suferi nici o manifestare a vieții naționale române. Astfelu în anul 1891, la Clușiu, adunându-se Români, ca să protesteze contra proiectulu de lege privitoru la șilele de copii, ei au fostu atacați de cătră publiculu magiarü cu petri și insultați în celü mai ordinarü modü, fără ca autoritățile publice să fi cređutu de cuviință a interveni la timpü pentru menținerea ordinei. „Reuniunile maghiare de cultură“ nu suntü în adevăr decätü organizarea societății maghiare, pentru cea mai agresivă luptă de rassă, care, decât nu va fi curmată la timpü, nu pöte să ducă în ultimele ei consecuențe, decât la cele mai mari nenorociri pentru patriă.

(Va urma).

Voci asupra deputației române.

Diarulu Cehiloru bătrani „Politik“ dela 1 Iunie n., scrie cu privire la atitudinea foilor vieneșe față cu deputația română următoarele:

Foile liberale vieneșe, avëndü înțepțiunea, de-a câștiga favorulu Maghi-

rilor, s'au gerat formală, ca reprezentanții maghiarismului.

Timpurile se schimbă! Câtă calamitate n'au produs în zilele acestea cele vre-o 200 de Ardeleni cu sosirea lor la Viena! In sudorea feței lor, s'au ostentat redactorii foilor liberale vieneze, spre a dovedi Maghiarilor, prin injurături, cât se poate mai țepene, în contra „Valahilor“, că Nemții liberali nu conspiră în contra atotputernicilor, dăr n'au posibilitatea de-a interzice Ardelenilor intrarea în Viena.

Cu totul altfel scriau cei din Viena, când înainte cu vre-o 30 de ani, Ardelenii venira la Viena, spre a lua parte la ședințele senatului imperial (Reichsrath). Bucuria lor n'avea margini. Președintele Dr. Hasner, salută în 20 Octomvrie 1863 pe Ardeleni, cu un discurs plin de aventură, în care la încheiere își exprimă mulțumirea, pentru-că acum senatul imperial poate să jöce rolul de senat largit. Și mergea minunată. Decă le trebuia senat imperial mai îngust, Ardelenii eșiau afară, decă le trebuia cel mai larg, veniau înălntru. Acastă perioadă glorioasă dură însă abia doi ani și finalul a fost capitularea centraliștilor germani înaintea Maghiarilor.

Cuvintele din urmă sunt o aluziune la experimentele erei Schmerlingiane, care s'a finit cu aceea, că Ardelenii cu Ardélü cu totu au fost dați pe mâna Maghiarilor.

CRONICA POLITICĂ.

— 4 (16) Iunie.

O telegramă din Londra aduce șicrea, că Țarul Rusiei, ar fi declarat în cerc familiar, că din incidentul căsătoriei nepoței sale, principesa Maria, cu moștenitorul de tron român, va merge la Londra. Țarul va face totodată și o vizită reginei Victoria, vizită, ce o proiectase de mult. La actul cununiei principesei Maria cu Ferdinand, moștenitorul tronului român, va asista și împăratul Wilhelm II. Föia engleză „Daily News“, dă șicrea acăsta, ca förte sigură.

Gazetele franceze aduc amănunt mai multe asupra ședinței ținută de drepta regalistă din Camera franceză și în care s'a aprobat textul declarațiunii, ce are să servescă drept răspuns la scrisörea Papei, îndemuându pe catolic să se supună Republicei. Drepta regalistă a declarat, că respectă hotărârile Suveranului Pontifice, în ce privesc afacerile religiose. Regaliștii însă, ca cetățeni, voesc să revindică dreptul de a-și afirma preferințele politice și de a apăra principiul monarhic. Se vor înțelege cu conservatorii de celelalte nuanțe pe terenul intereselor conservatore, dăr vor rămâne, în politică, regaliști hotărâți. Eță pasagiile principale ale declarațiunii drepte regaliste: „In Franca și între Francesi trebuie să se resolve chestia formei de guvernament. Așa e tradiția națională. Sfântul Scaun a recunoscut tôte guvernele, cari s'au succedat în Franca dela începutul veoului. Era o necesitate politică, care i-se impunea, dăr tratându cu acele guverne n'a cerut niciodată partisanilor regimurilor anterioare, să-și uite fidelitatea și să renunțe la speranțele lor. Republica este astăzi guvernamentul de fapt recunoscut de sfântul Scaun cu același titlu, ca și cele precedente și n'ar pută să fi obiectul unui privilegiu, pe care nici unul din celelalte nu le-a obținut; acceptarea obligatöre“. Acastă declarațiã a fost propusă reuniunii, deja stilisată de ducele de Rochefoucauld, președinte. Inițiativa protestării a fost luată de un mic grup de deputați regaliști. Acastă document n'a fost primit fără discuțiã. Unii membrii au declarat, că manifestația li-se pare ne-

oportună și nepolitică, pentru că ar pută da naștere la o replică din partea Papei.

Din Viena se telegrafiază, că este adevărată șicrea despre retragerea lui Giers, ministru de esterne rus, de pe tărömul politic. Retragerea lui se va întâmpla încă în tötma acestui an. Urmașul lui Giers se dice, că va fi ambasadorul rus din Viena, Lobanov-Rostovskiy.

SCRILE ȚILEI.

— 4 (16) Iunie.

Regele României la Potsdam. Cetim în „Românul“: Din isvor sigur aflăm, că M. S. Regele va face o vizită împăratului și împărătesei Germaniei. Locul visitei va fi la Postdam. Impăratul Wilhelm va veni în Bucuresci, când se va face nunta principelui Ferdinand.

Sörtea memorandumului. Foile unguresci aduc următörea notiță: „Memorandul român, adresat cancelariei cabinetului Majestății Sale, l'a trimis cancelaria cabinetului, guvernului unguresci fără ală desface. Desaprobarea pasului „ultraștiilor români“ din partea locurilor mai înalte este în armonie cu împrejurarea, că cancelaria cabinetului, fără de a mai desface pachetul, ca după obicei se se informeze despre conținut, l'a trimis simplaminte guvernului unguresci.“

Monarchul în Ungaria. „Magyar Hir-lap“ aduce șicrea, că în cursul anului acestuia, Maj. Sa monarchul va face o călătorie în Ungaria. De rëndul acesta va visita acele ținuturi, pe unde n'a mai fost niciodată.

Supărare șovinistă. „Erdélyi Hirado“ e supărat, că camera advocațială din Clușiu nu voesc să mai continue hotărîrea, ce-o luase, adecă să tragă în cercetare disciplinară pe dr. Rațiu, pentru că a fost la Viena.

Din dietă. In ședința dela 14 Iunie s'au terminat debaterile generale asupra bugetului ministerului de honveđi. Ministrul de finanțe Wekerle a declarat în acastă ședință, că în bugetul anului viitor va prelimina o anumită sumă pentru îmbunătățirea pensiunii honveđilor luptători dela 1848 și a vöduvelor și orfanilor lor. Acastă declarațiã a fost primită cu mare bucurie din partea tuturor membrilor camerei.

Distincțiuni. Renumitul profesor Charcot, din Paris, a primit marea cruce a ordinului „Coröna României“.

Școle susținute de domeniul corönei în România. Din espunerea statistică pentru învățământul public, pe anul școlar 1891 rezultă, că administrațiunea domeniilor Corönei a construit pe domeniile ce-i aparține 27 localuri de școlă pentru băeți și fete, cari au costat lei 334,000. La acele școli, sunt alipite ateliere de dogărie, strungărie și frânghierie; ér la cele de pe domeniile Sadova și Segarcea și câte un atelier pentru confecționarea pălărilor de pai.

Esundarea Dunărei. Scirile sosite din Budapesta spun, că Dunărea esundă mereu. De alaltăeri apa a crescut cu 30 cm. Apa a crescut așa de tare încât a intrat în mai multe pivnițe. In comitatul Comarom pagubele cauzate de esundare sunt förte mari. Apa se pare, că e un ocean. Intră „insula Elisabeta“ stă sub apă și casele și vilele de pe insulă stau în apa, care s'a ridicat la nivelul de 1 m. Mai multe comune din jurul Comaromului sunt esundate. Recolta comunelor Dunaujalu, Keszegfalu, Aranyos, Irsa și Megyeres e nimică. Paguba e peste 50,000 fl. In comuna Aranyos Dunărea a rupt tôte zăgazurile și a pătruns pe strade și în case. Locuitorii sunt mântuiți pe luntri.

Iritația și spaima e mare între poporațiune. Apa a pustiit tot. 400 de ömeni lucröză, ca să scape, ce pot.

Espediția Angliei în Africa. Lord Salisbury a declarat într'una din ședințele trecute ale Camerei Lordilor, că căpitanul Williams a sosit pe cösta sudică a lacului Victoria Nyanza; el a adus șicrea, că luptele în Uganda s'au terminat și că se speră să se ajungă la o înțelegere cu Myanga și partizanii săi. Misionarii englesi din Uganda și misionarii francoesi ai districtului Bakoba pară a fi în siguranță. Lord Salisbury a adăugat, că el ar condamna cu asprime ori-ce act de ostilitate contra supușilor unei alte puteri europene, dăr este convins, că d-lü Lugard nu are nici decum intențiunea de a întrebuița forța pentru a vötămă o altă confesiune, séu pe supuși unei națiuni străine. Guvernul va face o anchetă scrupuloasă și va cere socotela culpabilor. Guvernul doresce, ca ordinea să fi restabilită; a dat ordine căpitanului Iones de a se retrage din Uganda, la cösta. Ministrul crede, că decă se construesc drumul de feru dela Uganda la cösta, nu ar fi greu de a menține pozițiunea.

Catastrofa dela Prizibram. Se cunoscu apröpe esactă proporțiunile îngrozitörei catastrofe dela Prizibram, în Boemia. Se socotesce la 332 numărul lucrătorilor, cari au perit în mina dela Birkenberg. S'au găsit până acum 304 corpuri. Catastrofa a lăsat 200 de vöduve și 600 de orfan.

Ravachol la Montbrison. Ravachol a fost condus Marți dimineața dela Saint-Etienne la Montbrison în mijlocul unei desfășurări considerabile de gendarmerie și de trupe. N'a fost nici un incident. Ravachol a vorbit cätör-va precupeți salutându-i cu cuvintele: „Bună ziua cetățeni“. La sosirea în Montbrison mulțimea era considerabilă. S'au postat sentinele pe tôte stradele, cari dădeau la temniță, și patrulă de gendarmi circula în tôte părțile.

Șicre teatrală. Astăzi și mâne își va ține producțiunile sale interesante în mnemotehnică și somnambulism, prestidigitatorul francez Bruno Petrovsky-Deleville, împreună cu dötma Benita. Producțiunile vor fi interesante și se vor da în locul teatrului de vëră împreunate cu câte-o piesă teatrală reprezentată de societatea d-lui Berger.

Convocare.

Conform § lui 21 din statutele Asociațiunii transilvane, precum și în sensul concludului adus în ședința subcomitetului despărț. din 10 Iunie n. c. prin acăsta se conchiamă a doua adunare generală a despărțem. XXVII (Cohalm) ală „Asociațiunii Transilvane“, ce se va ține în comuna Ungra, în localul școlii gr. ort. în 11 Iuliu n. c., adecă în ziua S. S. Apostol Petru și Pavel după amiază la 2 öre, cu următörea:

Program: 1.) Cuvântul de deschidere, prin director. despărț. 2.) Conștatarea membrilor și înscrierea de membri noi. 3.) Raportul casarului despărțem. 4.) Hotărîre despre locul ținerei procsimei adunări gener.

La adunarea acăsta este rugată a participa intrögă inteligența și poporul român din acastă despărțem, precum și alți binevoitori.

Cohalm, 14 Iunie st. n. 1892.

M. D. Mircea, Stroia,
director. desp.   actuar.

Jidovii în New-York.

La New-York sunt prea mulți Jidovi, dice „Revista Britanică“. Ei au venit din Brasilia și din posesiunile portugese ale Americii, sub prescripțiunea edictată de marchisul de Pombal. De aceea Jidovii portugesi formeză un fel de aristocrație între israeliții instalați în acastă oraș.

Alu unsprezecelea recensământ al

Statelor-Unite, întemeiat pe informațiile date de bună-voia de cätă fiă-care cap ală comunității, dice, că numărul Jidovilor stabiliți la răsărit de Bowery și la sudul stradei a 14-a se ridică la 137,000; 40,000 sunt împărșiați în restul cetății. Aceste efective n'au încetat să crească în urma recentelor emigrări, cu deosebire în urma emigrărilor jidovilor rusesci. In Aprilie 1890 numărul Jidovilor rusesci și polonesi stabiliți în New York, era evaluat la 50,000, jidovi germani, 50,000, jidovi români, 25,000 jidovi unguri 25,000 și 30,000 de alte naționalități. In Februarie 1891, d Charles Frank, secretar ală „United Hebrew Charities“ evalua cifra totală a jidovilor stabiliți în New-York la 250,000, (adecă de 5 ori mai mulți ca în Franca) și anunța o emigrațiune apropiată de 45—50 mii, pentru lunile viitoare.

De cinci ani, după calculele unui israelit, media emigrațiunii israelite în America e de 25 mii pe an, din care 70 la sută s'a oprit la New-York. Jidovii portugesi, olandesi séu spanioli, începă încă din veacul ală XVII-lea să se stabilească în New-York, care era la început Nieuw-Amsterdam. In 1729 primul edificiu consacrat cultului fu ridicat la Millstriet și încetul cu încetul congregațiunea jidană se întemeie.

Pe timpul revoluțiunii, jidanii păreau a îmbrășa toți cu căldură, cauza populară a independenței și a o fi servit în consiliu, séu chiar pe câmpul de bătăie. Unul dintre ei, Haym Solomon, bogat, filantrop și patriot, a avut misiunea să conducă negocierile începute cu Franca și Holanda, pentru a obține ajötore.

S'a disc mai sus, că Jidovii „sephardim“, séu ispano-portugesi, formeză în mijlocul fraților lor un fel de castă aristocratică: acastă castă afecteză, dice scriitorul tradus de „Revista Britanică“, mândria și spiritul exclusiv ală unei noblețe ereditare. Odinioară căsătoriile erau rare între acastă castă și celelalte. Inegalitatea educațiunii jucă un rol însemnat. Jidovii „sephardim“ afectau, pe de altă parte, un atașament pentru rituri și formele ceremoniose ale strămoșilor. Intre 1820 și 1830, New-York primi un curent puternic de emigrare germană, activat de „Judenhetze“, care arunca pe fii lui Iacob în unele profesii, îi escludea din tôte cele socotite ca onorabile și le încheia ori ce carieră oficială, séu științifică. E de observat, dice în acastă privință autorul numit, că acastă netoleranță n'a profitat Germaniei și că n'a reușit să scape de sclăvia intelectuală cu privire la jidovii, cari sunt și mai numeroși, mai bogați și mai tari, ca totdeuna.

Emigrarea din țerile slave e relativ recentă. Acea a Rusiei se compune de horde cu o limbă barbară, cu moravuri stranii, adesea timpite. Emigranții din urmă numără cätiva industriași, negustori și mai ales lucrători. Mulți jidovi slavi întreprind negoțul de haine vechi și umplu cu marfa lor prăvăliile din Baxterstreet.

In tötă partea de apus a jidovimei din New-York, de unde totu ce nu e de rasă iudaică e exclus prin împrejurări, nu se vedu, decăt străini cu tichii ciudate, cu bărbi stufoase și cu anterii lungi. Lovescu cu cötale pe compatriotele lor de sexu feminin, pe cari scriitorul „Revistei Britanice“ îi caracterizează într'o formulă strălucită: „ângeră la șei-spre-dece ani, și vrăjitoare la trei-deci.“

Încetul cu încetul de altmintrelea fii lui Sem schimbă cloacurile suburbiilor jidovesce în locuințe frumoase, în cartieruri bune, și chiar în locuințe luxoase din Reverside parc. In tôte ramurile comerului, superioritatea lor, séu cel puțin succesul lor, este ales totu prin numele, cari se cotesu pe firmele prăvăliilor.

Comerțul obiectelor de fantasiă

și prețul absorbă cele 514 firme, reprezentându un capital de 58 milioane de dolari. In ceea ce privește fabricarea vestimentelor, după d. Max Cohen, editorul revistei „American Hebrew“, firmele sunt în număr de 164 cu 24 milioane de dolari capital. Tutunul și accesoriile sale ocupă 165 case, 94 case sunt puse în primul rând prin comerțul vinurilor și al spirituoșelor. Argintăria și pietrele prețioase întrebunțază activitatea a 136 case. In total 2018 firme de case jidovesci lucrează cu un capital de 207.388,000 dolari, adică aproape 1 miliard 40 milioane de franci.

Literatură.

Au apărut:

„Valea vieții“ poezii de Aron Densusianu, Iași, tipografia națională, strada Alesandri 11. Prețul 3 lei, séu 1 fl. 50 cr. Volumul cuprinde 288 pagini și e împărțită în două părți: *Lumea visată* (Crângul cu visurile, Crângul cu dorile, Crângul cu doinele, Crângul cu răcorile) și *Lumea aflată* (Crângul cu negurile, Crângul cu spinii, Crângul cu stâncile, Crângul cu luminile.) Cu totul volumul cuprinde 610 poezii scrise într-o limbă verde românească, cu figuri poetice frumoase, avându unele dintre ele un farmec deosebit. Recomandăm cu căldură acest nou produs al talentului și binemeritatului nostru scriitor.

„Conferențe publice“ edate de Asociațiunea națională arădiană, Arad 1892. Cuprinsul: Religiunea, ca factor principal de producțiune, disertațiune ținută de d-lă Augustin Hamsea în marea sală a seminarului din Arad la 24 Ianuarie 1892; Elementul național în educațiune, disertațiune ținută în 31 Ianuarie 1892 de Dr. Petru Pipoșu în același loc; Pământul ca predilect al forțelor naturei, disertațiune ținută la 7 Febr. 1892 de d-lă Teodor Ceantea; Direcțiunea populară în literatură română, disertațiune ținută de d-lă I. Petran, la 14 Februarie 1892; Femeia, ca factor în civilizațiunea popoarelor, disertațiune ținută la 21 Februarie 1892 de Romul Nestor; Sfinții părinți, ca pe-

dagogi, disert. ținută la 6 Martie 1892 de Dr. Tr. Puticiu; Despre libertate, disert. ținută la 13 Martie 1892 de Dr. G. Plopu.

DIVERSE

Cât se bea în Franca? Direcțiunea generală a contribuțiilor indirecte publică o statistică destul de ciudată a cantităților de vin, bere și alcool consumate în principalele orașe din Franca. In orașele de Nord se bea mai multă bere și mai puțin vin. Consumațiunea de vin medie pe locuitor nu atinge 50 de litri pe an. Orașele din Franca, unde trece peste două hectolitri pe an sunt: Bordeaux, Saint-Etienne, Nice, Montpellier, Grenoble, Clermont-Ferrand, Versailles și cine ar fi creștut? Levallois-Perret. In Paris consumațiunea mediă în 1891, a fost de 196 litri de locuitor. Pentru bere, sunt orașele: Litte, Roubaux, Tourcoing, Saint-Quentin, Dunkerque și Amiens, cari fac cea mai mare consumațiune. Media de locuitor, oscilează între 2 și 3 hectolitri. Parisul, în contra presupunerilor, din cauza numărului însemnat al cafenelelor și al berăriilor, n'a absorbit de cât 181,345 hectolitri bere în 1891, ceea ce face o mediă de 11 litri de locuitor. In sfârșit în Normandia, țara clasică a clătutului gurei, patria celebră a partidelor de beuturi, în 4, în 6 și în 8 etc. lumea se alcoolizează mai mult. Rouen ține fruntea cu o mediă de mai bine de 17 litri de locuitor; vin apoi Havre (16 litri); Caen (16 litri), le Mans (10 litri). La Brest consumațiunea mediă este de 11 litri. Același lucru la Lorient. La Paris, ea e de aproape 8 litri, întrecând cu mult cuantul mediu al Franței, care e de 4 litri 37, de locuitor. In sfârșit, la Toulouse și la Beziers se bea mai puțin alcool; media abia e superioară la 2 litri de locuitor.

Cugetări. Inima femeii este o prăpastie plină de dragoste, ea poște în același timp să se ridice la cei de sus, spre a admira și a adora același lucru; se poște apleca cătră ceea ce este aproape pentru a iubi; și se poște încovoia la cei de jos spre a sprijini și susține în sus. Fe-

meia are un zimbet pentru oră ce bucurie, o lacrimă pentru oră ce durere, o consolare pentru oră ce nenorocire, o scusă pentru toate greșele, o rugăciune pentru oră ce miserie, o încurajare pentru oră ce speranță. Sainte-Foi.—Tote argumentele bărbaților la un loc nu valorează, cât un simțământ just al femeii. Voltaire. — Inocența și curătenia femeiască în adevăratul înțeles al cuvântului este totuși ce poște fi mai mare și mai sfânt pe pământ. Aci este scara, pe care se scoboră, ceea ce e dumnezeesc în ceea ce este omenească. Herder.

Lucrul de o săptămână în Birmingham. E lucru surprinzător, când aflăm, cât produc fabricile într'un timp anumit. Un diar german publică următoarele cifre elocvente despre lucrul într'o săptămână în Birmingham. Este cunoscut, că orașul acesta se află într'unul din districtele industriale ale Angliei. In timpul scurt de o săptămână, adică 6 zile, s'au produs în fabricile de acolo următoarele: 14 000,000 pene de oțel, 300,000,000 cuie, 1,000,000 nasturi de tot soiul, 5,000,000 monede de tot felul. In diferite ateliere s'au fabricat: 6000 paturi de fer, 7000 puse, 1000 șele; apoi 20,000 perechi ochelari. 7000 chilogramme obiecte din hârtia, 5 tone cărlige și verigi, 500 tone, șirofe, icuri, pene etc. apoi o mulțime de pianuri, roți, osii de trăsura, lăcate casse de bani; juvaericele s'au fabricat în valoare de 750,000 franci. Atelierele din Birmingham fabrică 563 kilometri de sârmă, pe an deci 30,000 kilometri, séu 8/4 din equatorul pământului. Producțiunile de fer și de sârmă din oțel, pe săptămână sunt de 6436 kilometri, așa dera suficient pentru a se face o legătură telegrafică între pământ și lună și toate acestea numai în atelierele din Birmingham.

O explicație. Profesorul de fremologie (explicând): „Priviți acest copil, priviți cu deosebire partea din dărăt, a capului său; aici se vede o ridicătură, în formă de cucuiu, acesta însemnează iubire fiercă! Nu-i așa, fiule, că tu iubesci

pe părinții tăi?“ — Copilul: „Pe mama o iubesc, dera pe tata nu, fiindcă dânsul mi-a făcut umflătura asta în cap!“

Cursul pieței brașovului

din 16 Iunie st. n. 1892

banote românești Cump.	9.46	Vând.	9.49
argint românesc	9.35	"	9.40
Napoleon-d'ori	9.46	"	9.49
Lire turcesc	10.70	"	10.75
Seria. fonc. „Albina“ 6%	101.	"	101.—
Imperiali " " 5%	100.—	"	101.—
Albini	9.65	"	9.68
banale rusești	5.45	"	5.50
Mărci germane	122.—	"	—
Discontul 6—8% pe an.	58.—	"	—

Cursul la bursa din Viena

din 15 Iunie a. c. 1892

renta de aur 4%	110.95
renta de hârtia 5%	100.65
Imprumutul căilor ferate ungare aur	119.60
do argint	99.60
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [1-ma emisiune]	117.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [3-a emisiune]	—
Sonuri rurale-ungare	94.40
Sonuri croato-slavone	—
Despăgubirea pentru dijma de vină unguresc	95.—
Imprumutul cu premiul unguresc	142.—
Losurile pentru regularea Tisei și Sagedinului	135.25
renta de hârtia austriac	95.70
renta de argint austriac	95.40
renta de aur austriac	113.45
Losuri din 1860	141.60
Acțiunile băncii austro-ungare	993.—
Acțiunile băncii de credit austr.	361.25
Acțiunile băncii de credit ungar.	318.25
Galbeni împărătesc	5.39
Napoleon-d'ori	9.49
Mărci 100 imp. germane	58.55
Londra 10 Livres sterlinge	119.40

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregor Mator.

Viena 1873. Medalia pentru merit.	Budapesta 1885 Dipl. de onore.	Agram 1891. Diplomă de onore.	N.-Palanka 1887 Med. de aur.	Dipl. de onore Londra 1878.
--------------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

Iosif Csik

c. și r. escl. priv.

Prima fabrică de Syrmier Portland-Cement și vară-hydraulic în BEOCSIN.

Biroul-Central și depositul: **Budapesta, V., Rudolfsquai 8,** recomandă onor. d-ni diari și arhitecți, întreprinderilor de construcțiune, proprietarilor, comitetelor rurale și bisericesci, precum și onor. publici doritor de a clădi, propriile sale fabricate în

Portland-Cement și vară hydraulică,

cari se liferăză totdeauna în calitate escelentă. — Prețuri curente și informațiuni se trimit la cerere punctuală.

Paris 1876 med. de bronz.	Keeskemét 1872 med. de argint.	Neusatz 1875 med. de aur	Szeged 1878 med. p. merit	Triest 1883 med. de aur
------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	------------------------------	----------------------------

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 4 ore 20 minute dimineața.
Trenul accelerat: 2 ore 48 minute după amez.
Trenul de persoane: 7 ore 23 minute sera.

2. Dela Brașov la București:

Trenul accelerat: 5 ore 15 minute dimineața.
Trenul mixt: 11 ore înainte de amez.
Trenul accelerat: 2 ore 19 minute după amez.

3. Dela Brașov la Zernesci:

Trenul mixt: 8 ore 35 minute dimineața.
Trenul mixt: 4 ore 55 minute după amez.

Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul mixt: 8 ore 30 minute înainte de amez.
Trenul mixt: 2 ore 10 minute după amez.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenul de persoane: 8 ore dimineața.
Trenul accelerat: 2 ore 9 minute după amez.
Trenul mixt: 10 ore 5 minute sera.

2. Dela București la Brașov:

Trenul accelerat: 2 ore 18 minute după amez.
Trenul mixt: 6 ore 58 minute sera.
Trenul accelerat: 10 ore 17 minute sera.

3. Dela Zernesci la Brașov.

Trenul mixt: 6 ore 29 minute dimineața.
Trenul mixt: 1 ora 14 minute după amez.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul mixt: 8 ore 8 minute dimineața.
Trenul mixt: 6 ore 38 minute după amez.

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primit diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“